

taga vägen för sommarn.

Huru går det med Din resa till Sverige. Du borde dermed icke uppskjuta eller, om detta måste ske, ställa så till att Du kan dröja in på Augusti, för att höra några operor. Ty den saken är likväl näst Stockholms skönhet den bästa. Helsa Din kära Fru – likaså en helsning till Borenus och hans lilla gumma. Må väl!

Vän Snellman

d. 11:te Juni.

10

74 C. G. OTTELIN – J. V. SNELLMAN 13.VI 1843
HUB, JVS handskriftssamling

Wälädle och Höglärde Herr Rector!

För Herr Rectors tvänne ärade skrivelser har jag det nöjet att nu aflägga min vänskapsfullaste tacksägelse. Det är visserligen smärtande att Kuopio Skola, som skulle erfordra en driftig och verksam Rector, sannolikt kommer att lida en stor förlust genom Herr Rectors resa ur landet, men då denna förlust är ringa emot den som fäderneslandet uti vettenskapligt afseende kommer att lida genom Herr Rectors bortresa, så nödgas jag förbise densamma. Till en del har jag insett, hvad Herr Rector i sitt sednare bref säger sig hafva erfärit, och trodde derföre, att en tids vistelse uti Kuopio, till dess Philosophiae Professionen i Helsingfors blefve ledig, möjligen kunde jemna det skrofliga lynnet hos de patres, hvilka icke gerna se den, som vågar tänka annorlunda än efter en gifven måttstock. I smått har jag sjelf erfärit detsamma som Herr Rector uti större skala uthärdar. Jag har uthärdat den strid, som uppstår hos den, hvilken älskar vettenskapen och det rena vetandet för dess eget ljus' skuld, då han skall tillgripa ett brödyrke. Men jag har ock funnit, att det bär sig, blott man för sitt älsklings ämne har några dagar i veckan lediga. Denna min erfarenhet gjorde att jag hoppades det Herr Rector skulle finna sig i Kuopio. Men, då en högre rent vettenskaplig bana öppnas, så önskar jag för sanningens egen skuld Herr Rector dertill lycka; ty för att vara uppriktig vill jag nämna, att jag sällan läst någons skrifter in philosophicis, der djup och klarhet äro så förenade som uti dem Herr Rector af trycket utgifvit. Vanligen söka filosofherne, i synnerhet såväl Hegelianer, som Schellingianer att svepa in sig, de förra uti ett nät af ord, de sednare uti en nimbus af bilder, så att man förlora ur åsynen såväl saken som Författaren. Herr Rector är god och förlåter mig att jag öppet bekänner, det Herr Rector är motsatsen af dem. Hvad åter verksamheten i ock för vetandet beträffar, så tviflar jag uppå, om den hos oss någonsin kan blifva fullkomligen fri från de band misstänksamheten mot all fri forskning pålägger densamma. I Lund deremot får man tala och skriva som man tänker.

Emellertid beklagar jag, i fall Herr Rector kommer att flytta ur Landet, mig som förlorat det nöjet, att någon gång såsom jag hoppades, kunna inlåta mig uti ett ämne som 1/4 sekel intresserat mig. Nemligen känslans utveckling till devotion och Gudaktighet i parallel med viljans till sedlighet, och den förras realisering i Kyrkan, likasom den sednares i Staten. Jag kan nemligen icke anse Kyrkan och Staten

annorlunda än som två correlata ideer; (för att nyttja en liknelse) likasom vinklighet och sidighet uti en rätlinig figur, som genom någon sidas fördelning och uttänjning allt mer och mer närmar sig en Cirkel. Den subordination, som Kyrkan har under Staten uti de tänkefria Staterne, är väl lika orimlig som Statens Subordination under kyrkan i Catholska Stater. Besynnerligt nog befinna sig dessa ideer sjelständigt realiserade hvar för sig uti den mest despotiska Stat i Christna Europa, och det bär sig braf, ehuru blindt det går,

10 Emellertid anhåller jag, att om ock Herr Rectorn kommer till sydligare orter, Herr Rectorn ville hafva vår gamla nord i sin hugkomst och derstädes den som med aktning och vänskap framhårdar att vara

Wälädle och Höglärde Herr Rectorns
ödmjuke tjenare
Carl G. Ottelin

Bosgård d. 13. Junii 1843.

20 P. S. Jag hade så när glömt att nämna det jag lyckligen öfvervunnit min sjukdom, som icke heller var af svårare natur; ehuru jag ej förmådde arbeta eller resa hvarje dag. Det var en bröstfeber, som jag till en del hade innom mig redan före prestvigningen, men hvilken utbröt af förkylning under tjenstgöringen i Lampis och Hauho, uti qualmiga kyrkor, hvarifrån jag kom i kall luft. En gammal bundsförvandt till hvarje opasslighet hos mig, Rheumatismen, gjorde att bröståkomman var häftigare, än att jag vågade fortsätta resan till Laukkas.

30 **75** P. E. BERGFALK – J. V. SNELLMAN 16.VI 1843
HUB, JVS handskriftssamling

B(äste) B(oder)

Brefvet af d(en) 5 denna månad kom mig i rätt tid tillhanda. Tack för det och för ditt tålmod att uplysa mig – äfven om saker, hvilka varit mig från de första studentåren bekanta. Mera än en uplysning, den jag nu erhållit, var mig likväl ny; och för de(ssa står jag i särskild förbindelse. Dessa äro ock de, som förledt mig att hos di(ge) söka
40 ytterligare uplysningar. I detta ändamål, ej i hopp att rubba dig i någo(n) af dina meningar, ett hopp som min egenskap af djeltant i filosofien och) dertill af Svensk redan vore tillräcklig att göra löjligt, faller jag dig besvärli(ge) med detta bref.

I det jag nyligen från dig emottagit öfverhalkar du motsägelser, dem jag i din (bok) ansett förtjenta af anmärking. Jag säger, att du öfverhalkar dem, ty du har noga aktat dig för försöket att visa det de anmärkta ytrandena, sådana de i din bok) stå, sins emellan stämma öfverens. Du har i stället gifvit en förklaring, öfver hvad (du) nu verkligen ville hafva sagt i en förklaring, den jag väl har den förmä-
50 tenheten) att tilltro mig sjelf förmåga att gifva, men för hvilken jag icke desto mindre tackar dig utan att oroas af de små sarkasmer, hvilka stundom såsom ett a(rrière) garde till retraitsens betäckande blifvit framkastade. På sin höjd vill jag mot dem anmärka, att dessa voro onödiga, emedan jag väl ej behöft denna anvisning för att gissa, till den förlägenhet hvarmed en filosof finner det han mo(t)sag(t) sig eller att